

VISOKA TEHNOLOGIJA ŠANSA ZA IZVOZ

Srpski softver za *upravljanje* francuskim tankerima

Izvoz visoke tehnologije

Makedonija	41,72
BiH	75,50
Srbija	203,00
Bugarska	713,79
Hrvatska	756,12
Grčka	1.212,42
Slovenija	1.264,20
Rumunija	3.230,32
Austrija	12.096,52
Mađarska	17.443,61
Italija	25.988,02
Belgijska	29.676,41
Francuska	83.826,52
Nemačka	142.449,23

Iznosi su u milionima dolara

Sa kim saraduju naše firme

Majkrosoft

Hjulit Pakard

Vodafon

Britiš Telekom

Dizni

Simens

Panasonik

Izvoz informatičkih i računarskih usluga od januara do novembra prošle godine iznosio je 203 miliona dolara

Građani evropskih zemalja koji odu kod lekara verovatno i ne znaju da, na primer, za digitalnu analizu krvi treba da zahvale tehnologiji koja potiče iz Srbije. Softver „mejd in Srbija“ ugrađen je i u sistem za komunikaciju s kopnjom na francuskim prekoceanskim brodovima. Od visokotehnoloških proizvoda koje Srbija izvozi, softver je na prvom mestu, a takva naša rešenja koriste i veliki svetski igrači „Hjulit Pakard“, „Dizni vorld“, „Majkrosoft“, „Vodafon“, „Britiš telekom“... Sagovornici „Blica nedelje“ se slažu da bi softver mogao da bude naš adut koji bi povećao ukupan izvoz Srbije.

Izvoz informatičkih i računarskih usluga od januara do novembra prošle godine iznosio je 203 miliona dolara. Hrvatska i Bugarska su, recimo, u 2011. imale po tri i po puta veći godišnji izvoz visoke tehnologije, dok je takav izvoz Grčke bio šest puta veći i iznosio je 1,2 milijarde dolara. Od suseda, Srbija je samo ispred Makedonije koja je izvezla 41,72 miliona dolara visoke tehnologije i Bosne i Hercegovine čiji izvoz iznosi 75,50 miliona.

U poslednjih nekoliko godina, tvrde poznavaci, kod nas su nicalle kompanije koje se bave proizvodnjom medicinskih uređaja, elektronskih ploča, objektiva... Ipak, čini se da su proizvođači softvera u izvozu visoke tehnologije najzastupljeniji. Takve domaće firme uspele su da se pozicioniraju na zahtevnim tržištima i da rade za čuvena svetska imena.

Srpski „Komtrejd“ svoja tehnološka rešenja plasira velikim svetskim kompanijama kao što su „Hjulit Pakard“, „Citriks“, „Majkrosoft“, a rade za „Vodafon“, „Britiš telekom“, „Fideliti“, „Dizni vorld“... Na primer, jedini u svetu imaju softversko rešenje koji povezuje programe „Citriksa“ i

„Majkrosofta“, što je most koji omogućava da programi te dve kompanije budu kompatibilni.

Njihova rešenja koriste svetske forenzičarske laboratorije za proučavanje prisustva gasova u krvi, zatim genetska industrija kao laboratorije u industriji hrane i lekova. Radili su softver i u Japancu, koji služi za analizu stanja izduvnih gasova kod automobila.

- Znanje je naš najveći izvozni potencijal, a softverska industrija je jedna od retkih oblasti u kojoj smo već na pravom putu. Po istraživanju tržišta uvoz softvera i informatičkih usluga je negde oko 70 miliona evra, dok je izvoz nedavno dostigao sumu od 100 miliona, a ukupno informatike i veći. To je dokaz da mnoga rešenja možemo i sami da razvijamo. Kada bismo se sistematičnije posvetili ulaganju u domaću pamet, sigurno bismo imali rešenja za naše tržište, ukupan izvoz Srbije bi bio daleko veći, a ekonomski sistem stabilniji - kaže za „Blic“ Veselin Jevrosimović, vlasnik „Komtrejda“.

I novosadski „Egzekom“ izvozi softver, a u 2010. su od toga ostvarili profit od 1,6 miliona evra. Fokus im je na zapadnoevropskim zemljama kao što su Holandija, Nemačka i Francuska, ali su prisutni i u Švajcarskoj, Švedskoj, Rusiji, Italiji i SAD-u.

- U Holandiju smo plasirali softver za kliničke analizatore koji obavljaju analizu tečnosti iz organizma. Radimo i rešenja za provajdera satelitske komunikacije u Francuskoj. Tu je reč o brodovima na okeanu koji samo putem satelita mogu da komuniciraju sa kopnjom, pa je naš softver deo sistema koji omogućava tu komunikaciju - kaže Aleksandra Popara iz „Egzekoma“ koji takođe pravi i rešenja za onlajn trgovinu. To

su zahtevni programi sa stanovišta zaštite podataka. Zato, kako tvrdi naša sagovornica, programi moraju biti tako napravljeni da korisnicima sistema omogućavaju sigurne transakcije.

Nišlije su takođe prisutne u inostranstvu, „Infoekspress“ iz Niša izvozi industrijski softver za rad mašina i analizu podataka u Austriju, Nemačku, Egipat, Kanadu...

- Jedan od poslednjih projekata nam je softver kojim se meri potrošnja električne energije, i to po svakom sijalicičnom grlu. Tako može da se prati koliko utroši svaki potrošač. Kod nas su rađeni i protivpožarni projekti. U Austriji, recimo, postoji protivpožarni standard i svaka vrata moraju da se obeleže. Na vratima postoje kodovi, a softver evidentiра svaki mogući kvar i odmah šalje informacije određenoj službi - objašnjava za naš list Zoran Stojković iz „Infoekspreса“.

U Srbiji ima oko 12.000 naučno-istraživačkih radnika, od kojih 890 radi u oblasti informaciono-komunikacionih tehnologija, od toga je 615 u softverskom razvoju, a 275 u elektronici. Broj zaposlenih istraživača je u 2009. godini porastao za četiri odsto u poređenju sa 2008., a za 13,5 odsto u odnosu na 2007. godinu, podaci su Privredne komore Srbije (PKS).

Godišnja vrednost istraživačko-razvojnih poslova u Srbiji kreće se oko 250 miliona evra, kažu u PKS, i dodaju da je kod nas nizak procenat ulaganja, oko 0,8 odsto BDP-a, a oko 0,5 odsto je iz državnog budžeta. Sa tih 12.000 istraživača, navode u Privrednoj komori, Srbija je na svetskom proseku.

Proizvodnja softvera je velika san-

sa za Srbiju, mišljenje je Unije poslodavaca Srbije, a za taj visokotehnološki proizvod je potrebno manje ulaganje nego za hardver.

- U poslednjih 10 godina, kada izuzmemos gas i naftu, u proseku preko 56 odsto izvoza su činili visokotehnološki proizvodi. Imamo dobre inovatore i pronalazače, ali oni kod nas nemaju priliku. Tu isključivo zavisimo od ulaska stranih kompanija - kaže Dragoljub Rajić iz UPS-a.

Trebalo bi, smatra on, da dovedemo što više investitora u sektore telekomunikacija, elektroinžinjeringu i IT industriju. Međutim, teško je privući te kompanije.

- Naša najveća šansa je da privučemo japanske i korejske firme, jer je kod nas jeftina radna snaga. Mogli bismo da im budemo baza za centralnu Evropu. Nemačke, britanske i danske kompanije su već dobro pozicionirane na evropskom tržištu i nemaju takav interes. Pošto i stranci gledaju na svaki dinar, neophod-

ne su i subvencije države i ozbiljna diplomacija da bi došli - objašnjava Rajić.

Vlada je proglašila sektore automobilске, elektronske i ICT industrije za prioritetne, tako da ti oni mogu da računaju na duplo veće podsticaje od ostalih. Svako radno mesto otvoreno investicijama iz tih sektora dobiće duplo veće subvencije, odnosno dobit će od 5.000 do 10.000 evra po novom radnom mestu, dok drugi dobijaju od 2.000 do 5.000 po radnom mestu. Toličke podsticaje mogu da dobiju još samo firme investitoru u devastiranim područjima.

- Namera je da se ovakvim pristupom stimuliše transfer znanja i tehnologija, ali i upošljavanje naših stručnjaka. Proizvodi ovakvih procesa po pravilu imaju višu dodatu vrednost i cenu, što doprinosi povećanju domaćeg izvoza i višim profitima preduzeća - kaže Aleksandar Miloradović, predstavnik Agencije za strana ulaganja i promociju izvoza (SIEPA).

Marijana Krkić

Fijat tehnološki najrazvijenija investicija

U Srbiji je trenutno tehnološki najrazvijenija investicija „Fijata“ u Kragujevcu, gde je instalirana najsavremenija oprema, sa automatizovanom linijom i robotima. Na sličnom nivou su i najsavremeniji „Siemensovi“ vetrogeneratori koji se proizvode u Subotici, ili „Panasonikove“ LED diode iz Svilajnca. U Vlasotincu godinama „Elrad i Gruner“ rade elektronske sklopke za zapadna tržišta. Danski „Grundfus“, svetski lider u izradi električnih pumpi, pored proizvodnje u Novoj Pazovi otpočinje proizvodnju svojih najmodernijih pumpi i u Indiji.

- Pre nekoliko dana smo otvorili i NCR-ov tehnološki centar, najnapredniji centar za podršku kompaniji u sektoru elektronskih transakcija novca, sa velikim transferom znanja za naše stručnjake - dodaje Aleksandar Miloradović.

Neki od primera izvoza

Holandija	Analize telesnih tečnosti
Francuska	Satelitska komunikacija sa brodovima
Japan	Analize izduvnih gasova automobila
Austrija	Protivpožarni sistemi
Španija	Vetrogeneratori
Nemačka	Kontrola rada industrijskih mašina

